

2024-05-08

Pågående processer

Inledning

Denna bilaga innehåller två delar. Inledande avsnitt innehåller svar gällande remissfråga 1 samt ett avslutande avsnitt med exempel på relaterade processer och ärenden.

Svar på remissfråga 1

Pågående processer inom nämndens ansvarsområde idag som passar in i den beskrivna organiseringen och arbetssättet kring hållbar lokal utveckling respektive kraftsamlande insatser?

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Arbetsmarknads- och socialnämnden arbetar med att stödja, stärka och skydda Malmöbor i alla åldrar och livssituationer. Nämnden arbetar bland annat med att stödja Malmöbor till egen försörjning, att barn och unga ska få goda uppväxtvillkor, minska hemlösheten och ge nyanlända en bra start. Nämnden strävar efter att ge ett likvärdigt stöd oavsett var Malmöbon bor, dess ålder eller bakgrund.

Arbetsmarknads- och socialnämnden väljer att lyfta några processer där den gemensamma nämnaren är att de sker i samverkan med andra i en lokal kontext.

Förebyggande och tidigt stöd med inriktning på barn och unga

Att barn och familjer får tidigt stöd i miljöer där de vistas i vardagen bidrar till en ökad tillit till socialtjänsten och möjlighet till att fler barn får rätt insats i rätt tid.

Arbetsmarknads- och socialnämnden genomför föräldraskapsstöd på flera olika sätt, bland annat genom föräldraskapskurser. För att kunna nå ut med information arbetar nämnden med lokala civilsamhällesaktörer som har en stark förankring bland olika grupper av Malmöbor.

Arbetsmarknads- och socialnämnden behöver nå fler barn och föräldrar för att fortsätta förbättra livsvillkoren för de mest utsatta barnen i Malmö.

Konsultativt stöd till andra aktörer som möter barn är en del i nämndens förebyggande arbete.

Andra samarbetsarenor för arbetsmarknads- och socialnämnden att nå vårdnadshavare och barn är bland annat genom familjecentraler. Familjecentraler arbetar för att främja en god hälsa hos barn och ge stöd i

föräldraskapet. Under ett och samma tak samverkar barnhälsovård, öppen förskola och socialtjänst.

Arbetsmarknads- och socialnämnden deltar i det utökade hembesöksprogrammet Växa tryggt, en förebyggande insats för nyblivna föräldrar, som implementeras av Region Skåne i barnhälsovården.

Samverkansmodellen Trygga barnet pågår med syfte att öka tryggheten och minska brottsligheten bland barn och unga, att fler elever ska fullfölja en gymnasieutbildning med fokus på alla barn och ungas rätt till trygga och goda uppväxtvillkor. Arbetsmarknads- och socialnämnden utvecklar tvärprofessionella insatser tillsammans med förskolan, grundskola och hälso- och sjukvården för barn med problemskapande beteende i skolan samt barn med hög skolfrånvaro.

Skolan är en viktig skyddsfaktor för barnen i Malmö. Arbetsmarknads- och socialnämnden ingår i Samverkan barn och unga i Malmö (SBUM), ett forum för berörda nämnder i staden, polisen och Region Skåne i syfte att identifiera och undanröja organisatoriska mellanrum mellan stadens verksamheter och myndigheter utifrån målgruppens behov.

SSPF-samverkan (Skola, socialtjänst, polis och fritid) skapar förutsättningar för kontakter mellan aktörerna som i sin tur genererar snabbare insatser riktat till grupper av ungdomar eller till geografiska områden där det finns oro för negativ utveckling.

Arbetsmarknads- och socialnämnden deltar i den kommunövergripande samverkansprocessen Communities that Care (CTC). I arbetet medverkar aktörer i närområdet inom förskola, skola, socialtjänst, polis, räddningstjänst, civilsamhälle, boende och näringsliv. Syftet är att skapa en positiv social utveckling och skydda barn och unga från att hamna i negativa spiraler.

Ungdomsfält Malmö

Arbetar uppsökande i nära samarbete med polisen, fritidsgårdar, skolor och andra aktörer. Syftet är att främja att ungdomar, som befinner sig i riskzonen för kriminalitet eller har ett beteende som kan hindra positiv utveckling, ska få stöd och hjälp. Målet är att arbeta förebyggande med ungdomar, att öka tryggheten i deras närmiljö och på arenor där vuxennärvaron annars inte är så hög. Verksamheten är väl förtrogen med barn och ungas levnadsvillkor i Malmö och kartlägger lokala förhållanden i samverkan med andra.

Resursteam heder

Erbjuder stöd till Malmöbor från 13 år och uppåt som lever i en hederskontext. Resursteamet finns tillgängligt för konsultation för yrkesverksamma. Teamet är mobilt och möter stödsökande där Malmöbon känner sig trygg såsom i skolan, på ett café eller i en fritidsverksamhet. På så vis når verksamheten de som kan vara begränsade i hur de kan röra sig i staden.

Trygghetsskapande insatser

Genom arbetsmarknads- och socialnämndens stadsövergripande arbete med krisstödsorganisationen för en samordnad social respons vid oönskade händelser ges stöd från nämndens verksamheter till Malmöbor som har blivit utsatta. Insatsen krisstöd sker alltid i en geografi nära Malmöbor och är beroende av samarbetet med lokala aktörer.

Miljönämnden bedriver tillsammans med bland annat arbetsmarknads- och socialnämnden en myndighetsgemensam tillsyn genom Tryggare Malmö. En samlad insats för att skapa tryggare miljöer, motverka oseriösa verksamheter och sunda arbetsvillkor.

Samverkan Örat mot marken möjliggör delning av information av mindre problem i lokalområdet på veckobasis mellan bland annat arbetsmarknads- och socialnämnden, polis, grundskolenämnden och fritidsnämnden.

Delaktighet och tillitsskapande insatser

Ökad tillgänglighet, större förståelse och högre tillit är något som arbetsmarknads- och socialnämnden arbetar aktivt med. Genom att bygga relationer och skapa forum för dialog med Malmöbor, föreningsliv, intresseorganisationer och trossamfund kan socialtjänsten lättare få kontakt med medborgare som har frågor eller känner en oro kring socialtjänstens arbete och uppdrag.

Arbetsmarknads- och socialnämnden fördelar ekonomiskt stöd till idéburna organisationer med verksamhet inom det sociala området. Bidragen syftar till att främja ett demokratiskt samhälle, bidra till en mångfald inom civilsamhället och stötta organisationer eller verksamheter som kompletterar nämndens verksamheter. Nämnden anser att Malmö stads riktlinjer och prioriterade områden som reglerar och främjar stöd och samverkan med civilsamhället bör beaktas i arbetet med hållbar lokal utveckling.

Arbetsmarknadsinsatser

Staden arbetar gemensamt med att motverka socialt utanförskap genom att unga klarar sin skolgång och kan etablera sig på arbetsmarknaden.

Arbetsmarknads- och socialnämnden tar på uppdrag av grundskolenämnden fram praoplatser till alla elever i årskurs åtta på kommunala skolor. Nämnden arbetar för att så många gymnasieungdomar som möjligt ska få möjlighet att göra praktik under sommaren genom satsningen Ung i Sommar.

Arbetsmarknads- och socialnämnden arbetar för att stärka arbetssökande

Malmöbornas möjlighet till arbete och bidra till att de av egen kraft, eller med hjälp av annan aktör, kan bli självförsörjande. Genom samverkansarenan Ung Malmö arbetar nämnden tillsammans med gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Arbetsförmedlingen, Region Skåne och civilsamhället uppsökande där unga vuxna befinner sig för att ge stöd.

Arbete med att matcha arbetsmarknads- och socialnämndens målgrupper mot lediga jobb sker i samverkan med andra nämnder, kommunala bolag, Arbetsförmedlingen, näringsliv och ideella organisationer. Nämnden arbetar riktat med att nå fler föräldralediga utrikesfödda kvinnor genom uppsökande verksamhet i samverkan med civilsamhället. Att fler föräldrar kan arbeta och försörja sig ger bättre uppväxtvillkor för barnen.

Fritidsnämnden

Av svaren på tidigare frågor följer att fritidsnämnden ser på hållbar lokal utveckling respektive kraftsamlande insatser som tätt sammanvävda processer som bör organiseras utifrån befintliga lokala arbetsätt. Arbetet för respektive samordningsgren skiljer sig åt till karaktären men inte de pågående processer som ska samordnas. Nedan lyfts pågående processer och förvaltningsöverskridande sammanhang inom fritidsnämndens ansvarsområden.

I fritidsnämndens grunduppdrag återfinns processer som tangerar beskrivna organisering och arbetsätt. Fritidsgårdsverksamheten syftar till att erbjuda en meningsfull fritid för unga. Stödet till och det nära samarbetet med föreningsdrivna mötesplatser likaså. Samt kontinuerlig dialog och stödsystem som värnar föreningslivets utbud av fritidsaktiviteter som kommer målgruppen till del. Till viss del även den fysiska närvaron i form av in- och utvändiga skötsel av kommunens idrottsanläggningar samt lokal- och skyddsamordning. Samtliga verksamheter är nycklar i arbetet med att bidra till en mer sammanhållen stad, i synnerhet för barn och unga. Nämndens verksamheter

och stödet till föreningslivet möjliggör för en mångfald av aktiviteter och organisering som har bäring på den lokala utvecklingen. Nämnden har flera olika kontaktytor med föreningsliv och nätverk som arbetar nära målgruppen. Utöver dialog kring verksamhetsutövning och föreningsstöd organiserar nämnden sammanhang som ordförande- och konsulentkonferens. Dessa ger fortlöpande möjligheter till pulstagnung och att proaktivt styra arbete i nära dialog med de som arbetar närmast barn och unga. Vidare reviderar nämnden regelbundet föreningsstödet för ökad förankring i lokala behov och utmaningar. I skrivande stund ser nämnden dessutom över uppföljning i överenskommelser med samlingslokaler och föreningsdrivna mötesplatser för att stärka förutsättningarna att medverka i processer som påverkar lokalområdet. Grundtanken är att de i sitt dagliga arbete i högre utsträckning ska användas som kunskapskällor för lokalt utvecklingsarbete.

Vidare sker samarbeten i gemensamma processer med civilsamhälle och andra nämnder som är vitala för fritidsnämndens ansvarsområden. Bland annat:

- Mötesplatsstrategin. Fritids-, -kultur och funktionsstödsnämnden.
- Kraftsamling Herrgården.
- Beredskapsgruppen NHL (Nydala, Hermodsdal, Lindängen).
- Handläggforum för samtliga bidragsgivande förvaltningar som har som mål att bättre synka stödet till civilsamhället.
- Barnrättsspåret. Fritids- och kulturnämnden.
- CTC. Stadskontoret och fritids-, arbetsmarknads och social-, -kultur, -förskole och -grundskolenämnden.
- SSPF-samverkan (Skola, socialtjänst, polis och fritid). ASN är sammankallande. Områdesteam på alla 25 skolor med fritidsledarrepresentanter i varje.
- Lovsamordningen. Kultur- och fritidsnämnden.
- Budgetuppdrag 2024: Grundskolenämnden, fritidsnämnden och kulturnämnden ges i uppdrag att, i nära samarbete med civilsamhället, ta fram en samverkansmodell för att fler barn ska ha ett aktivt fritidsliv.

Funktionsstödsnämnden

Funktionsstödsnämnden ansvarar för insatser enligt LSS, SoL, inom socialpsykiatri samt hälso- och sjukvård till nämndens målgrupper. I nämndens ansvar ingår till exempel även anhörigstöd och organisationsstöd.

Funktionsstödsnämndens målgrupper innefattar Malmöbor i alla åldrar med

unika och föränderliga förutsättningar och ofta med livslångt behov av insatser. Nämndens uppdrag är komplext och brett och stödbehovet kan variera mycket mellan verksamheter och brukare.

Många Malmöbor har ett stödbehov som kan kopplas till ansvarsområden hos olika nämnder. Detta förutsätter en helhetssyn genom fördjupad samverkan mellan stadens förvaltningar och med regionen, civilsamhället samt med andra aktörer. Nämnden vill därför understryka att det är en förutsättning att målgruppernas behov integreras i stadens prioriteringar och satsningar såsom arbetet med hållbar lokal utveckling.

Funktionsstödsnämnden lyfter i nedanstående avsnitt ett par exempel på processer som är relevanta inom arbetet med hållbar lokal utveckling och kraftsamlande insatser, processer där samverkan med andra förvaltningar och aktörer inom det lokala sammanhanget är avgörande.

En ökad samordning är centralt för att stärka de förebyggande och tidiga insatserna för barn och unga. Det finns ett fortsatt behov av att utveckla förvaltningens förebyggande arbete, det är därför av stor vikt att arbetet kring barn och unga fortsatt fördjupas i relation till andra aktörer. Arbeta sker bland annat genom en förstärkt samordning med skola, socialtjänst, regionens verksamheter och civilsamhälle. Särskilt för de barn och familjer inom nämndens målgrupper som lever med en omfattande social problematik är förstärkt samordning av lokala aktörer såsom skola och polis centralt.

Barn inom nämndens verksamheter saknar ofta positiva sociala sammanhang utanför den närmaste familjen, de saknar ofta vänner och lider av ensamhet och utanförskap i förhållande till jämnåriga. Denna ensamhet skapar en kraftigt ökad sårbarhet för att rekryteras till kriminella miljöer, då barnen och ungdomarna söker sig till gemenskaper där de blir välkomnade och upplever sig få en betydelsefull roll. Funktionsstödsförvaltningen har påbörjat ett arbete med direkt föräldrastödjande insatser, ökad samordning och satsningar på avlastande insatser för att skapa en förstärkt kapacitet hos dessa barns föräldrar och därigenom öka möjligheten att förhindra och förebygga rekrytering till kriminella miljöer.

I januari 2023 startade Sofis konsultationsteam (socialtjänst och funktionsstöd i samverkan) som fokuserar på komplexa barnärenden. Samarbetet är fokuserat på barnet och dess familj och syftar till att med gemensamma krafter hitta gemensamma helhetslösningar. Teamet fokuserar på att arbeta förebyggande och med barnets bästa och kan ta emot ärenden för respektive förvaltning samt för de barn som är aktuella för utredningar/insatser i båda

förvaltningarna. Sofis Team och behov av ytterligare fördjupad samverkan med bland annat regionen och civilsamhället utvärderas löpande, och satsningen fortsätter under 2024.

Barn och unga med funktionsnedsättning deltar i aktiviteter i lägre utsträckning än barn och unga som inte har funktionsnedsättning.

Funktionsstödsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen samverkar för att alla barn och unga i Malmö kan ta del av och vara en del av stadens mötesplatser och verksamheter, oavsett exempelvis funktionsförmåga, ekonomiska förutsättningar eller geografiskt avstånd. Detta görs bland annat genom arbetet inom ”Strategi för ett samordnat arbete med stadens mötesplatser och fritidsgårdar för barn och unga”. En förstärkt samverkan med civilsamhället är en central del i arbetet.

Socialpsykiatrins mötesplatser erbjuder otvungen social samvaro och gemenskap under trygga former och har en avgörande roll för att bryta social isolering. Syftet är också att skapa trygghet inom ett visst geografiskt område genom att medborgarna lär känna varandra, både inom målgruppen och genom att mötesplatsen bjuder in andra boende för att skapa kontakt och gemenskap. För att möta upp Malmöbornas behov, speciellt i utsatta områden, finns det behov av fler lokalt förankrade mötesplatser och utveckling av befintliga. Arbete pågår exempelvis med att utveckla verksamheten mötesplats Nydala och bredda de sociala sammanhangen med närliggande stödfunktioner, bygga broar till sysselsättning och föreningslivet, utöka öppettiderna och tillgänglighetsanpassa delar för att kunna möta fler besökare från målgruppen.

Det finns idag personer i Malmö som inte har resurser att med buss eller på annat sätt ta sig till de ordinarie mötesplatserna. Att utreda möjligheterna för en ambulerande mötesplats är ett viktigt steg i att nå målgruppen i närområden som inte kan nås på annat sätt. Under hösten har en pop-up mötesplats anordnats på Garaget i Malmö vid fyra tillfällen som ett sätt att pröva konceptet.

För att möjliggöra en stad öppen för alla krävs att arbetet med tillgänglighet och universell utformning stärks och genomsyrar samtliga nämnders uppdrag och verksamhet, allt från byggprocesser till kultur- och fritidsaktiviteter eller trygghetsskapande insatser. Ett annat exempel är demokratiska processer såsom valdeltagande, där personer med olika funktionsnedsättningar röstar i lägre omfattning än andra. Det är avgörande att tillgänglighet och universell utformning integreras i stadens processer annars riskeras att resultaten av stadens insatser blir mindre inkluderande vilket utestänger Malmöbor. Arbetet

med tillgänglighet är och behöver bedrivas tvärsektoriellt, vilket bland annat ställer krav på samverkan och samordning mellan relevanta aktörer.

Arbetsmarknaden är generellt svårare att nå för personer med funktionsnedsättningar, oavsett ålder. Att stå utanför arbetslivet, särskilt som ung, innebär en förhöjd risk för en svagare ställning på arbetsmarknaden, ekonomiska problem och att gå miste om erfarenheter och personliga nätverk som kan leda till starkare förankring och förbättrade möjligheter på arbetsmarknaden. Genom en stärkt samverkan mellan daglig verksamhet och stadens andra förvaltningar, civilsamhället och näringslivet skapas bättre möjligheter och förutsättningar för målgruppen att uppnå jämlika levnadsvillkor, större delaktighet och självständighet samt minskad risk för otrygghet och utanförskap. Det handlar också om att förstärka redan befintliga nätverk, exempelvis näringslivsnätverk, med en större representation där personer med funktionsnedsättning kan få en mer central roll.

Den pågående samverkan mellan daglig verksamhet och bibliotek, civilsamhälle, MKB och sociala företag inom näringslivet bidrar till en hållbar stad och lokal utveckling. Samarbetet med förvaltningar och bolag och de andra aktörerna är viktigt i det stadsgemensamma arbetet för ett inkluderande, tryggt och tillgängligt Malmö för alla. Det finns behov av att ytterligare stärka samarbetet mellan stadens förvaltningar och andra aktörer. Att arbetsmarknadsinsatser för personer med funktionsnedsättning genomförs i hela staden är betydelsefullt både för den geografiska spridningen i staden och för att synliggöra verksamheten och förvaltningens insatser i närområdet.

Funktionsstödsnämnden lämnar varje år ekonomiskt stöd till idéburen sektor som verkar inom funktionsstöds- och äldreområdet. Stödet är avsett att stödja och stärka organisationen samt att bidra till verksamhet för personer med funktionsnedsättning och äldre. I stödet som ges ingår bland annat insatser som information, förebyggande arbete samt insatser för social gemenskap och delaktighet i samhället. Nämnden anser att Malmö stads riktlinjer och prioriterade områden som reglerar och främjar stöd och samverkan med civilsamhället bör beaktas i arbetet med hållbar lokal utveckling.

Förskolenämnden

Inom nämndens verksamheter pågår en rad processer som alla, på olika sätt, kan kopplas till lokal utveckling:

Varje förskola är del av ett lokalt sammanhang. Viktigast är, som nämndes inledningsvis, förskolans utbildning och det pedagogiska arbete som dagligen bedrivs på stadens cirka 200 kommunala förskolor.

Varje förskola är del av ett lokalt sammanhang

Vardagen på förskolorna handlar om möten, mellan den pedagogiska personalen, barnen och vårdnadshavarna. Barn har rätt till delaktighet och inflytande. Enligt läroplanen ska förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla intresse för och förmåga att uttrycka tankar och åsikter så att de kan påverka sin situation, förmåga att ta ansvar för sina egna handlingar och för miljön i förskolan, samt förståelse för demokratiska principer och förmåga att samarbeta och fatta beslut i enlighet med dem. Enligt förskolans läroplan ska rektor också utveckla formerna för samarbete mellan förskolan och vårdnadshavare. Rektor ska också utveckla samarbetsformer med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet för att stödja barnens utveckling och lärande. Rektor ansvarar också för att samverkan kommer till stånd med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet för att skapa förutsättningar för en samsyn och ett förtroendefullt samarbete. Förskolans geografiska tillhörighet är en förutsättning. För förskolan innebär närmiljön möjligheter för pedagoger och barn att tillsammans utforska sin omgivning.

Förskolans kompensatoriska uppdrag

Enligt skollagen ska förskolan arbeta kompensatoriskt. Det innebär i korthet att alla barn på kommunens förskolor ska ges samma möjligheter att utveckla sin fulla potential och sin unika egenart. Det är förskolans uppgift att se till att alla barn som tar del av förskolans utbildning ges möjlighet att lära sig och utvecklas så långt som möjligt.

Enligt skollagen ska också kommuner fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Detta görs i ekonomiska termer genom en strukturersättning i förskolenämndens resursfördelningsmodell och i fördelning av grundbeloppet per barn. Detta innebär att förskolor i socioekonomiskt utsatta områden har större ekonomiska resurser. Strukturersättningen har dock inte tillräckliga effekter på alla de utmaningar som finns i olika delar av staden. Det innebär att förvaltningen även behöver arbeta kompensatorisk med andra typer av resurser såsom att rikta förskollärarkompetens och specialister såsom specialpedagoger och psykologer samt andra stödfunktioner. Förskoleförvaltningen arbetar ständigt för att förvaltningens stödfunktioner ska vara lyhörda och flexibla i förhållande till förskolornas och huvudmannens identifierade behov. Detta

görs utifrån det kompensatoriska uppdraget, bl a genom det systematiska kvalitetsarbetet.

Uppsökande verksamhet

Sedan flera år bedriver nämndens verksamheter ett brett uppsökande arbete för att fler barn ska ta del av förskolan. Från och med år 2023 är kommunerna skyldiga enligt skollagen att arbeta uppsökande gentemot samtliga familjer med barn i åldern 3–5 år som inte deltar i förskoleverksamhet. Särskilda insatser riktas mot områden med lägre inskrivningsgrad i förskola, vilket enligt nämndens analyser nästan uteslutande är områden med hög socioekonomisk sårbarhet. Det uppsökande arbetet bygger på samverkan med aktörer från civilsamhället.

Familjecentraler och öppna förskolor

De öppna förskolorna och familjecentralerna har geografisk närvaro runt om i staden och är viktiga arenor i ett brett främjande och förebyggande arbete. På familjecentralerna finns flera samlokaliserade och samverkande aktörer; öppna förskolor, socialrådgivare, barnmorskemottagning samt BVC. Utvecklingen av nya familjecentraler sker i samverkan mellan förskolenämnden, arbetsmarknads- och socialnämnden samt Region Skåne eller privata vårdaktörer.

Familjecentralerna utgör en viktig arena där förtroendefulla relationer kan byggas upp mellan barns vårdnadshavare och myndigheter inom välfärdssektorn. Familjecentralerna spelar på så sätt en betydelsefull roll i arbetet att stärka det skyddsnet som finns runt barnfamiljer. Socialstyrelsen lyfter att familjecentralerna främjar samverkan mellan olika aktörer och kan erbjuda tidiga insatser. För barn och vuxna som relativt nyligen har kommit till Sverige utgör familjecentraler en väg in i det svenska samhället, och innebär ökade möjligheter till integration och tillit.

CTC – Communities that Care

CTC är ett system för preventionsarbete baserat på lokalt samarbete mellan flera olika förvaltningar, bostadsföretag, räddningstjänsten syd, polisen, civilsamhälle och näringsliv i fem av Malmös geografiska områden. Fokus ligger på att påverka bakomliggande orsaker till problem såsom psykisk ohälsa, missbruk, ungdomsbrottslighet, sexuellt riskbeteende och skolk samt att stärka skyddsfaktorer brett. Förskoleförvaltningen har varit aktiva i arbetet sedan augusti 2018. Flera av förskolorna som är aktiva i arbetet upplever stort värde i

de kontakter som skapats via områdesteam och den samverkan som växt fram utifrån det.

Trygga barnet

Trygga Barnet handlar om alla barns och ungas rätt till trygga och goda uppväxtvillkor. Genom gemensam styrning och struktur samt tydlig samordning kan förskola, skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård identifiera behov och ge barn och deras föräldrar samordnad hjälp och stöd i ett tidigt skede. Modellen kommer från början från Skottland och kallas där *Getting it right for every child*, GIRFEC. Skottlandsmodellen, som den också kallas i Sverige, ger förskolan, skolan, socialtjänsten och hälso- och sjukvården konkreta verktyg för att stötta barn tidigt och med så lite byråkrati som möjligt. Modellen har modifierats till Malmöns förhållanden och i nuläget finns den modifierade modellen som pilotverksamhet i Malmö stad. Uppskalning påbörjas under våren 2024 på 32 förskolor fördelade på åtta olika förskoleområden.

Örat mot marken

De lokala samverkansgrupper som ingår i örat mot marken träffas varje vecka i syfte att utbyta information, skapa gemensamma lägesbilder av tryggheten i respektive område samt knyta kontakter med aktörer som är verksamma i ett geografiskt område. Grupperna möjliggör för fler aktörer i området att ha en beredskap för samt förebygga brott och social oro. Från förskoleförvaltningen finns representation från både öppen och reguljär förskola.

Barnen tar plats i staden

Det finns exempel på hur förskolor från flera olika förskoleområden arbetat för att låta barnen ta plats i staden och på så sätt minska segregationen. Exempel på detta är det arbete som Pedagogisk Inspiration (PI) bedriver tillsammans med förskolorna för att låta barns röster höras i olika sammanhang. Ytterligare exempel är arbetet med stadsateljéer och Kreativt lärcentrums (KLC:s) samarbete med BID kring att låta barns röster höras kopplat till fysiska miljöer som barn upplever behöver förbättras.

Grundskolenämnden

Grundskoleförvaltningens huvuduppdrag berör många punkter av det som går under hållbar utveckling och kraftsamlande insatser, exempelvis barns utbildning, värdegrundarbete och beställning och upprustning av skollokaler och skolgårdar. Utöver grundskolornas grundläggande verksamheter inom detta område deltar även grundskoleförvaltningen i ett antal

förvaltningsövergripande samarbeten som återges nedan. En del av dessa insatser bedöms kunna passa in i beskriven organisering och arbetssätt kring hållbar lokal utveckling respektive kraftsamlande insatser.

”Communities that Care” (CTC)

”Communities That Care” (CTC) är ett styrsystem för ett långsiktigt och systematiskt socialt förebyggande arbete med målet att skapa goda uppväxtvillkor för barn och unga i Malmö.

Flexteamet (mot skolfrånvaro)

Centrala flexteamet är ett stödteam som arbetar med elever med hög skolfrånvaro. Rektor ansöker om stöd och målet är att eleven skyndsamt ska tillbaka till skolan för att de ska kunna tillgodogöra sig grundskoleutbildningen. Målgruppen är främst elever i årskurs 2 till 6.

Gränsöverskridande teamet för att förebygga psykisk ohälsa

Gränsöverskridande teamet för att förebygga psykisk ohälsa består av socionomer som är anställda i två av Malmös förvaltningar, grundskoleförvaltningen och arbetsmarknads- och socialförvaltningen. Teamets huvuduppdrag är att utifrån en helhetssyn förebygga psykisk ohälsa hos barn och ungdomar genom att arbeta med konsultation, intervention och samverkan. Teamet riktar sig till årskurs F-9 på Bergaskolan, Djupadalsskolan, Elinelundsskolan, Geijerskolan, Glasbruksskolan, Gottorpskolan, Hyllievångsskolan, Karl Johansskolan, Klagshamnsskolan, Linnéskolan, Pilbäcksskolan, Skolan på Ön, Sundsbroskolan, Tygelsjöskolan och Ängsslättsskolan. Teamet arbetar med enskilda barn och deras familjer, samverkar med skolpersonal samt bedriver gruppverksamhet.

Hållbara övergångar för unga i riskzon

Den 1 september 2023 startade projektet ”Hållbara övergångar för unga i riskzon”. Projektet löper under tre år och finansieras av Europeiska Socialfonden (ESF). Grundskoleförvaltningen är projektägare men samarbetar med gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen, arbetsmarknad- och socialförvaltningen, Pedagogisk inspiration samt andra samhällsaktörer som arbetar med och för unga.

Projektets syfte är att genom strukturerade samverkans- och arbetsformer, med fokus på den unges behov, ge unga stöd vid kritiska övergångar på grundskola och till gymnasium. Identifierade kritiska övergångar är:

- Från hög skolfrånvaro till skolnärvaro i årskurs 7–9

- Från grundskola eller det kommunala aktivitetsansvaret till gymnasium
- Från SiS-placering till studier, arbete eller praktik.

Pedagogisk Inspiration Malmö

Pedagogisk Inspiration Malmö (PI Malmö) är en gemensam enhet mellan de tre skolförvaltningarna. Organisatoriskt tillhör enheten grundskoleförvaltningen. PI Malmö har som funktion att utgöra det gemensamma kitt som skapar mervärde för de tre skolförvaltningarna i ett livslångt lärandeperspektiv, skapa mervärde för Malmö barn och elever genom att bidra till utveckling och förfining av utbildningspraktiker och ledarpraktiker, samt bidra till att skapa förutsättningar för hög måluppfyllelse och en likvärdig utbildning för barn och unga i Malmö. PI Malmö arbete ska bidra till att stärka förskolans/skolans möjligheter att bedriva undervisning på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Delar av PI Malmö insatser skulle kunna stärka arbetet gällande lokal hållbar utveckling och kraftsamlande insatser, detta gäller främst bland annat PI Malmö omfattande arbete i området normer och värden.

SBUM ("Trygga barnet")

Tryggar barnet handlar om alla barns och ungas rätt till trygga och goda uppväxtvillkor. Genom gemensam styrning, gemensam struktur och tydlig samordning kan förskola, skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård identifiera behov och ge barn och deras föräldrar samordnad hjälp och stöd i ett tidigt skede.

SSPF (skola, socialtjänst, polis och fritid i samverkan)

SSPF står för skola, socialtjänst, polis och fritid i samverkan med fokus på unga i åldern 12–16 år. Arbetet genom SSPF innebär gemensamma strategiska aktiviteter, åtaganden och/eller kompetensutveckling. Gemensamma insatser utformas utifrån behov som framkommer ur samverkan. Vanligtvis arbetar SSPF med frågor som finns i mellanrummen, det som en enskild aktör vanligtvis inte har inom sitt ansvarsområde men som ser som ett bekymmer som behöver lösas. 23 skolor i Malmö stad deltar inom SSPF.

"Örat mot marken"

Örat mot marken är återkommande möten där representanter för grundskoleförvaltningen träffar polisen, räddningstjänsten, arbetsmarknads- och socialförvaltningen, fritidsförvaltningen, förskoleförvaltningen, vård- och omsorgsförvaltningen, och andra berörda aktörer.

Lotsen

Lotsen är ett samarbete mellan skola och socialtjänst kring elever med normbrytande beteende/kriminalitet och är en sekretessbrytande insats. Lotsteamet är en central särskild undervisningsgrupp med inriktning att arbeta med att hjälpa och stötta eleven i en svår social situation. Lotsteamet erbjuder undervisning för elever i årskurs 6–9 som av disciplinära skäl behöver undervisning utanför ordinarie skola.

De områden som nämns ovan borde i olika utsträckning kunna anses passa in i beskrivningen gällande hållbar lokal utveckling respektive kraftsamlande insatser.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ansvarar för gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning och kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning samt kommunalt aktivitetsansvar. Individens möjlighet till självförsörjning och samhällets kompetensförsörjning är två stora samhällsutmaningar där gymnasieskola och vuxenutbildning spelar en avgörande roll. Nämnden väljer att lyfta några processer där den gemensamma nämnaren är att de sker i samverkan med andra i en lokal kontext.

Etablering av nya gymnasieskolor för en jämlik stad

För att möta kommande befolkningstillväxt utökar nämnden stegvis antalet platser inom nämndens gymnasieskolor, med sikte på att kunna erbjuda en kommunal utbildningsplats till alla Malmöbor som väljer detta. Under perioden 2022–2024 öppnar nämnden två nya gymnasieskolor som kommer öka stadens kapacitet för ytterligare cirka 2000 elever. Nämnden har arbetat aktivt för att motverka segregation när nya gymnasieskolor etableras både när det gäller lokalisering och utbud. Båda skolorna är placerade centralt i staden och Läroplan (Gy11) för gymnasieskola erbjuder yrkesprogram, högskoleförberedande program och introduktionsprogram under samma tak. Det leder till att ungdomar med olika intressen och med olika erfarenheter möts under sin utbildning vilket i förlängning kan bidra till minskad segregation i staden.

Samarbete för sömlösa övergångar

Övergång från grundskola

Det pågår ett arbete tillsammans med grundskolenämnden för att skapa goda övergångar mellan skolformer. Det innebär bland annat att mottagande skola ges bättre förutsättningar att anpassa undervisningen utifrån elevens behov och skapa goda relationer genom att få information om elever i behov av särskilt stöd tidigare. En genomlysning gällande elever i behov av särskilt stöd påbörjas redan i årskurs 8 för att säkerställa att samtliga elever i grundskola nås. Nämnden utvecklar sin beredskap för att kunna ta emot ett större antal elever från grundskolan med behov av undervisning i mindre grupp.

Sömlösa övergångar från grundskola gynnas också av tätt samarbete med grundskolenämnden angående studie- och yrkesvägledning. Samordnande studie- och yrkesvägledare arrangerar gemensamma nätverksträffar och informationstillfällen för att säkerställa att alla elever får rätt information och stöd inför sitt gymnasieval. Vidare organiseras yrkesmässan i samverkan med grundskolenämnden och sydsvenska handelskammaren.

Övergångar från gymnasieskola

Nämnden prioriterar arbete med att skapa bättre förutsättningar för smidiga övergångar från introduktionsprogram till vuxenutbildning. De elever som lämnar gymnasiet med studiebevis får förtur till vuxenutbildning. Samma förtur gäller ungdomar från språkintruktionsprogrammet.

Övergångar från anpassad gymnasieskola

På anpassad gymnasieskola förbereds eleverna för livet efter gymnasiestudierna. Det kan gälla fortsatta studier, daglig verksamhet eller arbete med stöd av Arbetsförmedlingen (via projektet Samstart). I december varje år anordnas en framtidsmessa för avgångseleverna. Representanter för t.ex. Lärnvux2, folkhögskolor, daglig verksamhet, ungdomsmottagningen, vuxenhabiliteringen, LSS, FUB, Autismföreningen och Arbetsförmedlingen är då plats för att informera och inspirera. I årskurs 4 förs samtal och diskussioner om vuxenblivandet både på individ och gruppnivå.

Nämnden deltar i ett delvis EU-finansierat samverkansprojekt Samstart mellan Arbetsförmedlingen och kommunen. Syftet är att samordna olika insatser så att man på bästa sätt ska kunna hjälpa elever från avgångsklasserna vidare i övergången från gymnasiet till arbetsliv. Målgruppen är unga personer som har särskilda behov till följd av fysiska och/eller psykiska funktionsnedsättningar.

Övergång till högre utbildning

Malmö ungdomars väg till arbete genom högre utbildning (Muvah) är en kunskapsallians mellan Malmö stad och Malmö universitet. Nämnden har genom samverkan med Malmö universitet utvecklat och systematiserat vägledningen mellan olika utbildningsformer i så kallad breddad rekrytering. Vidare har samverkan stärkts mellan olika utbildningsformer bland annat genom ett utvecklat övergångsarbete som sträcker sig från grundskola till universitet.

Samverkan för "Det hållbara Malmö"

Nämnden utvecklar samverkan för att möjliggöra ett ökat informationsutbyte, uppföljning och samplanering på individnivå med arbetsförmedlingen och arbetsmarknads- och socialförvaltningen inom ramen för SÖK och LÖK (strategisk- respektive lokal överenskommelse). Satsningen på att öka kunskapen om sfi-elevs studieavbrott och möjligheter till en stärkt samverkan mellan sfi och andra myndigheter kopplad till insatser för sfi-elever har fortsatt inom ram för FINSAM-projektet Utebliven etablering. Projektet är ett samarbete mellan gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen, arbetsmarknads- och socialförvaltningen, Region Skåne samt Arbetsförmedlingen och syftar till att minska utanförskap. Med avstamp i projektet utökar nämnden samarbetet med Arbetsförmedlingen och arbetsmarknads- och socialförvaltningen genom att möjliggöra för fler Malmöbor att ta del av stödjande och studieförberedande kurser kombinerade med sfi och av utökade studiedagar inom sfi.

Projektet Malmökraften är ett samarbete mellan Malmö stad, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och primärvården i Region Skåne där samverkansparterna arbetar tillsammans med målgruppen långtidsarbetslösa som står långt från arbetsmarknaden och är i behov av samverkan mellan myndigheter. Syftet är att skapa förutsättningar för en bättre och mer samordnad planering av insatser som ska leda till arbete eller studier för målgruppen. Samverkansarbetet kopplat till yrkeshögskolan har breddats inom ramen för LÖK.

Samverkan för ökad trygghet och studiero

Satsning på skolsociala team

Trygghet och studiero är betydelsefullt för hur eleverna kommer att lyckas med målen för utbildningen. I detta arbete finns möjligheter för det kompensatoriska uppdraget, särskilt för elever med större behov. Nämnden planerar att utnyttja regeringens statsbidrag och inrätta skolsociala team som

bland annat ska bidra till trygghet och studiero, öka närvaron för eleverna och att förbättra samverkan mellan skolan och socialtjänsten. Arbetet fortgår höstterminen 2023 i samverkan med grundskolenämnden och arbetsmarknads- och socialnämnden.

Utveckling av brotts- och drogförebyggande samverkan

Nämnden ingår i SSPF (Skola, Socialtjänst, Polis, Fritids) samarbete som skapar samverkan som skapar förutsättningar för kontakter mellan aktörerna som i sin tur genererar snabbare insatser riktat till grupper av ungdomar eller till geografiska områden där det finns oro för negativ utveckling. Inledningsvis påbörjas SSPF på Malmö Citadellskola samt Pauliskolan.

Samlokalisering vuxenvägledning och Skolstart Malmö

Sedan våren 2023 har studie- och yrkesvägledning för vuxna samlokaliseras med Skolstart Malmö – en mottagningsverksamhet för nyanlända barn och unga. Detta innebär att studie- och yrkesvägledning för vuxna kan erbjudas samtidigt som vårdnadshavare ansöker för grund- eller gymnasieskola för sina barn.

Vuxenutbildning i samverkan

Ett brett utbud av såväl reguljär yrkesinriktad vuxenutbildning, förberedande utbildning mot olika yrkesutgångar samt olika former av kombinationsutbildningar är centralt för att möjliggöra för fler Malmöbor att stärka sin etablering på arbetsmarknaden och för fler att nå självförsörjning. Yrkesutbildningarna utvecklas i nära samarbete med branscher och näringsliv för att bättre möta arbetsmarknadens behov.

Nämnden erbjuder också kombinationsutbildningar, det vill säga utbildningar där eleven studerar gymnasiala yrkeskurser parallellt med studier i sfi eller svenska som andraspråk på grundläggande nivå. Arbetet sker i nära samarbete med branscher och det lokala näringslivet och efter avslutad utbildning är eleven anställningsbar inom aktuellt yrkesområde.

Nämnden erbjuder olika former av förberedande och kompletterande utbildningar i samverkan med Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden och Funktionsstödsnämnden som möjliggör för medarbetare inom Malmö stad att nå en yrkesexamen på gymnasial nivå för att möta stadens kompetensförsörjningsbehov av yrkesutbildad vård- och omsorgspersonal.

Nämnden erbjuder en flexibel sfi-undervisning som är anpassad efter varje individs behov och förutsättningar exempelvis intensivkurser, kurser på dagtid, behovsanpassad sfi, lärvux-anpassad sfi, yrkes-sfi och sfi för individer med

ohälsa i samverkan med arbetsmarknads- och socialförvaltningen. För att underlätta studier för nyblivna föräldrar bedriver nämnden fortsatt även sfi för föräldralediga genom öppen verksamhet på tre förskolor. Verksamheten leder till att många deltagare påbörjar ordinarie sfi-studier efter sin föräldraledighet och att de också genom att delta underhåller och utvecklar sina kunskaper i svenska under föräldraledigheten.

Nämnden erbjuder en sammanhållen utbildning för målgruppen nyanlända i etableringsprogrammet med utbildningsplikt. Inom ramen för utbildningsplikten har sfi-studier kombinerats med orienteringskurser i arbetslivsorientering, digitalisering och studieteknik. I målgruppen ingår nyanlända i etableringsprogrammet som på grund av kort utbildning inte bedöms kunna matchas mot arbete. Antalet elever som hänvisats från Arbetsförmedlingen via utbildningsplikten har fortsatt att minska på grund av ett minskat inflöde till etableringsprogrammet.

Utrikes födda kvinnor har påbörjat studier genom samarbete med bland annat den idéburna sektorn exempelvis via projektet ThaiWISE med föreningen Hela människan. För att nå och motivera fler Malmöbor till studier och främja integration samarbetar förvaltningen med Engagemang i Malmö.

Hälsa-, vård och omsorgsnämnden

I det lokala utvecklingsarbetet som beskrivet i tjänsteskrivelsen ligger fokus på barn och unga. Nämndens målgrupp är i överväldigande majoritet äldre Malmöbor, vilket innebär att nämndens verksamheter sällan riktar sig till förslagets målgrupp. Trots detta kan nämnden se stora vinningar med att arbeta tematiskt och geografiskt, samt att effekter av insatser gentemot den föreslagna målgruppen också kan spilla över på nämndens målgrupp. Således finns flertalet processer och verksamheter inom förvaltningen som ligger i linje med syftet för arbetet med lokal utveckling.

Förvaltningen har nyligen genomfört en jämlikhetsanalys med syftet att belysa biståndsinsatser riktade mot äldre Malmöbor inom socialtjänsten. Denna analys är den första i sitt slag nationellt, och resultaten av denna kommer bearbetas och integreras i vidare arbete med förvaltningens processer. Under 2019 ålades förvaltningen genom budgetuppdrag att anställa en äldreombudsman. Syftet med detta uppdrag är att vara äldre Malmöbors röst in gentemot förvaltningen i stort, för att säkerställa att gruppens intressen bevakas och tas om hand. Inom det förebyggande hälsoarbetet finns flertalet insatser som syftar till att förstärka egenmakten hos grupper som definieras som utsatta hälsomässigt inom staden. Förvaltningen driver tio mötesplatser för seniorer runt om i

Malmö. Majoriteten uppkom under stadsdelar- och stadsområdesförvaltningarnas tid, men förvaltningen har utökat på Nydala och Augustenborg för att öka tillgängligheten i staden. Mötesplatserna erbjuder gemenskap och aktiviteter i samarbete med föreningar, samt information och råd och stöd. Fram till 2021 respektive 2022 har förvaltningen haft ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) tillsammans med Röda korset och ABF samt med Winnet. Efter att avtalen gått ut har samverkan fortsatt. Syftet med samverkansytorna är att nå ut till seniorgrupper som förvaltningen har svårt att nå, till exempel utlandsfödda i områden med socioekonomiska utmaningar.

Förvaltningen har ett omfattande arbete med att undvika digitalt utanförskap som utgår från våra mötesplatser för äldre. Utlån erbjuds idag på bland annat på mötesplats Seniorum på Rosengård och på Lyckan på Nydala. Förvaltningen beviljades medel för ”lokal utveckling, minskad segregation och sociala insatser i socioekonomiskt utsatta områden” som tilldelades Malmö stad via Socialstyrelsen, och har genom det kunnat öka antalet platser som kan lånas ut, översatt material till flera språk samt startat samverkan med områdesbibliotek och liknande aktörer.

Förvaltningen genomför även informationssatsningar kring hälsa, kropp och sjukdom. Bland annat arrangerades under september 2023 en generationsöverskridande aktivitet på Rosengård med information om hur du förebygger och lever ett gott liv med diabetes. Dagen innehöll information om kost, möjlighet till provtagning, matlagning samt familjeaktiviteter.

Kulturnämnden

Kulturnämnden är genom sitt grunduppdrag och sina verksamheter en bärande del av stadens förmåga att skapa sammanhållning och för att skapa meningsfulla sammanhang där barn, unga och vuxna, oavsett bakgrund, kan utvecklas och delta i samhället. Detta genom stark lokal förankring och geografisk spridning. Kulturen finns nära Malmöborna och spelar en central roll i den hållbara stadsutvecklingen.

Kulturen bidrar kompensatoriskt för att motverka konsekvenserna av ojämlika uppväxtvillkor och socioekonomiska förutsättningar. Till exempel startas allaktivitetshus och kulturskolans El Sistema-verksamhet där behoven är som störst för att bidra till en mindre segregerad stad. Strategiska utvecklingsplaner finns framtagna för utveckling av nya bibliotek och allaktivitetshus. Tillsammans med fritidsförvaltningen och funktionsstödsförvaltningen arbetar kulturförvaltningen med Strategi för ett samordnat arbete med stadens mötesplatser och fritidsgårdar för barn och unga.

Barn och unga är en prioriterad målgrupp för kulturnämnden och verksamheterna arbetar långsiktigt och strategiskt utifrån barnrätten i samverkan med ett flertal andra nämnder och bolag. Arbetet för likvärdig tillgång till kultur och en jämlik fritid är både brett för alla och kompensatoriskt riktat. I stadens budget för 2024 lyfts den kulturella allemansrätten och jämlik fritid som en av två delar för att nå målområdet En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga. Kulturförvaltningens arbete med den kulturella allemansrätten på skoltid och fritid präglas av samverkan med stadens tre skolförvaltningar, fritidsförvaltningen, fastighets- och gatukontoret och funktionsstödsförvaltningen.

Arbete för att stärka delaktighet, öka trygghet och främja den lokala utvecklingen är pågående bland annat inom ramen för CTC, där kulturförvaltningen är en av de fem förvaltningar som varit med från start.

Kulturförvaltningen ingår även i flera av stadens övriga övergripande insatser och samarbeten, tex Örat mot marken och SSPF, framför allt genom allaktivitetshusen och biblioteken som alla har en stark lokal förankring.

Miljönämnden

Miljönämnden har god erfarenhet av lokal utveckling kring komplexa utmaningar och medborgarinvolvering inom både tillsynsarbetet och miljöprogrammets genomförandeprocesser. Detta arbete bidrar till bland annat ökad trygghet, hälsosamma boendemiljöer och en inkluderande, grön och rättvis klimatomställning. Arbetet bidrar även till att stärka tilliten till miljönämndens myndighetsuppdrag samt till Malmö stad som helhet, vilket är av vikt i det fortsatta lokala utvecklingsarbetet.

Exempel på konkreta processer med beröringspunkter med förslaget är det myndighetsövergripande samarbetet Tryggare Malmö (som miljöförvaltningen samordnar) och arbetet inom bostadstillsynen samt projektet Hållbara Rosengård (som miljöförvaltningen samordnar) och processer för genomförande av Malmö stads miljöprogram.

Miljönämnden föreslår att pågående insatser som nu redovisas av nämnder och bolag i denna remiss sammanställs. Syftet är att samla kunskap och lärdomar som utvecklas för ett fortsatt lärande. Det finns även behov att ta fram könsuppdelad statistik för att insatser ska främja jämställda och jämlika villkor. Miljönämnden ser även behov att sammanställa relevanta forskningsunderlag för evidensbaserade arbetsmodeller i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Servicenämnden

Inom servicenämndens ansvarsområde finns framförallt följande processer som passar in i beskrivna organisering och arbetssätt.

Fastigheter och lokaler

Lokalbehovsprocessen är ett viktigt arbete över förvaltningsgränserna. Processen syftar till att lokalbehov blir väl utredda innan beslut om nyproduktion eller inhyrning hos extern hyresvärd fattas. I processen deltar representanter från både stadsfastigheter och berörda fackförvaltningar. Det är viktigt med dialog med lokalnyttjare om vilka åtgärder som kan behövas för att möta de behov som finns i olika områden.

Inom byggprocessen finns det möjlighet till ett positivt bidrag till social hållbarhet när stadsfastigheter bygger om och bygger nytt. Det hade varit bra om det blir tydligt att stadsfastigheter får ett kompensatoriskt uppdrag likt en del andra verksamheter.

God mark- och fastighetsförvaltning samt brottsförebyggande arbete mot egendomsbrott pågår för att upprätthålla hållbara, säkra, ändamålsenligt och meningsfulla fastighetsobjekt, för såväl stadens lokalnyttjare och som för Malmöborna.

Genom den befintliga byggda miljön i form av hållbar utformning av staden och dess fysiska funktioner kan stadsfastigheter tillsammans med lokalnyttjande förvaltningar, stadsbyggnadskontoret och fastighets- och gatukontoret arbeta med den sociala hållbarheten. Det kan ske genom medarbetares och entreprenörers lokala närvaro i allt från relationsförvaltning till bevakning och förebyggande socialt arbete i dialog med lokalnyttjande förvaltningar.

Arbetsmarknadsåtgärder, Ung i sommar och trygghetspatruller

Serviceförvaltningen har lång erfarenhet av att driva arbetsmarknadsinsatser och det finns etablerade rutiner för att hantera detta inom förvaltningen. Utöver att ta emot arbetsmarknadsinsatser kommer förvaltningen att fortsätta att bidra med platser till stadens olika satsningar för att fler ska närma sig arbetslivet. I detta ingår bland annat att erbjuda platser till Ung i sommar, som är en del i servicenämndens arbete med att främja barnens rättigheter. Trygghetspatruller är en verksamhet med arbetslag bestående av personer som behöver praktik och arbetsträning som arbetar uteslutande med renhållning och skötsel inom staden. Det är ett samarbete med arbetsmarknads- och socialförvaltningen och fastighets- och gatukontoret.

Lokal närvaro

Kommunteknik inom serviceförvaltningen finns på plats och rör sig idag i hela Malmö stad och utför drift och underhåll åt många förvaltningar.

Medarbetarna syns därför på många platser och har även mindre lokaler att utgå ifrån ute i alla områden. Detta kan tas tillvara på, samordnas och användas som till exempel lokala småkontor där flera aktörer/förvaltningar i Malmö stad kan husera.

Kontaktcenter

Det finns viktiga synergier i att kontaktcenter är en del av det långsiktiga och strategiska arbetet med områdeslyft i Malmö socioekonomiskt svaga delar med fokus på barn och ungas uppväxtvillkor. Kontaktcenters uppdrag är att erbjuda en väg in för medborgare, besökare och företagare i kontakten med kommunen. Verksamheten ökar kommunens tillgänglighet och likvärdighet i service och bemötande, vilket i sin tur bidrar till att uppnå målen om social hållbarhet och stärker demokratin.

Serviceprocessen ska utgå från medborgarens enskilda behov och förutsättningar, vilket bland annat innebär att kontaktcenter ska ta emot fysiska besök från de medborgare som behöver det. I takt med att digitaliseringen ökar behövs utökad stöd med möjlighet till fysiska besök för de som är ovana vid att, eller av olika skäl inte kan, använda digitala e-tjänster. Möjlighet till fysiska besök är också viktigt för den som behöver hjälp med att förstå myndighetsinformation, fylla i blanketter eller använda internet för att söka information. Kontaktcenter har geografisk platsnärvaro i Stadshuset och i samverkan med Statens servicecenter på Rosengård, Värnhem och Mobilia.

Med Rosengård som pilotverksamhet har kontaktcenter under året arbetat med lokal samverkan med medarbetare i Malmö stad som har verksamhet på Rosengård (bibliotek och andra verksamheter) och med föreningar som arbetar lokalt och tematiskt, för att hitta en modell för att arbeta mer relationsbyggande med ett demokratistärkande fokus. Kontaktcenter har lyssnat på både Malmö stads medarbetare och föreningar, och arbetat med att anpassa och utveckla arbetet med rättighetsbaserad och likvärdig service utifrån medborgarnas behov. Det kan konstateras att det är ett stort steg för många att gå in på en officiell plats så som de platser där kontaktcenter idag har möjlighet att ta emot besök på. Vidare är okunskap, språk, trygghet och tillit de största hindren för att malmöbor tar steget att kontakta kommunen direkt. Många väljer i stället att fråga personer i deras närhet. Föreningar är naturliga mötesplatser där det ställs många frågor eftersom det finns trygghet och förtroende.

Serviceförvaltningen i skolmiljön

Serviceförvaltningen betyder mycket för barns och ungas uppväxtvillkor inte minst genom att förvaltningen står för en stor del av vuxennärvaron i skolmiljön. Förvaltningen ansvarar för skolrestauranger, städning och underhåll, och även om det inte ingår i serviceuppdraget från skolnämnderna till servicenämnden har medarbetarna de facto den viktiga rollen att vara en extra vuxen i rummet, visa omtanke och få barn och unga att känna sig sedda. Skolmaten är en viktig del av elevernas tid i skolan, och bidrar förutom till att eleverna får energi till skoldagen också till integration och gemenskap samt till att barn i familjer med svag ekonomi får bra mat under uppväxten.

Stadsbyggnadsnämnden

Hela planeringsprocessen kan på olika nivåer bidra till att skapa goda förutsättningar för lokal utveckling. Den fysiska miljön skapar ett ramverk för det sociala livet i staden i form av mötesplatser, bostadsutbud, rörelsemönster, tillgång till grönska med mera. Samtidigt behöver de fysiska förutsättningarna samverka med andra insatser för att fyllas med innehåll och bli meningsfulla. ”Fysiskt skelett och sociala muskler” är en i sammanhanget användbar metafor. Fysiska insatser har styrkan att vara synliga och påtagliga exempel på att något händer i ett område och kan därför även vara av stor symbolisk vikt vid områdesutveckling.

Genom en tydligare lokal organisation att samverka med skulle stadsplaneringsinsatser bättre kunna synkas med de lokala behoven. Då kan stadsbyggnadsnämnden utifrån en gemensam målbild fokusera på de aspekter av områdesutveckling som berör fysisk planering. Stadsbyggnadskontoret vill påtala vikten av förvaltningens områdeskoordinatorer som ska samordna stadsplaneringen inom olika geografier. Områdeskoordinatorerna ska fungera som en brygga mellan den översiktliga och strategiska planeringen å ena sidan, och detaljplaneringen å andra sidan. Områdeskoordinatorn har örat mot marken, fångar upp saker som hamnar i mellanrummen och är kontaktperson för fastighetsägare, aktörer, verksamheter, utövare och andra förvaltningar. Områdeskoordinatorn är viktig relationsbyggare och har extra fokus på civilsamhället i området.

Stadsbyggnadskontoret arbetar under 2023 med ett nämndsuppdrag för att systematisera jämlikhet i stadsplaneringen. Uppdraget innefattar att ta fram ett strukturerat arbetssätt för att integrera jämlikhet i stadsplaneringen genom att systematisera det jämlikhetsarbete som förvaltningen redan gör samt att omvärldspana och komplettera med relevanta metoder.

Stadsbyggnadskontoret har även två delaktighetsstrategier som särskilt arbetar med att utveckla hur förvaltningen arbetar med att skapa delaktighet i planeringsprocessen. Tjänsterna jobbar löpande med att utveckla nya metoder för delaktighet, inklusive en särskild fokus på barn och unga.

Arbetet med tillsynsärende och Trygga Malmö är ytterligare ett område som verkar för att skapa stabilitet och trygghet i staden.

Tekniska nämnden

I ärendet lyfts vikten av att de lokala drivkrafterna och behoven på plats i områdena ska vara utgångspunkt för stadens arbete. Tekniska nämnden har under flera år bedrivit ett långsiktigt och systematiskt arbete för att fånga och stödja just dessa drivkrafter, utifrån initiativ från boende, näringsidkare och fastighetsägare i olika delar av staden. Nämnden arbetar utifrån sin modell för samverkansstöd, som ses över och utvecklas kontinuerligt. Samverkansstöd är till för aktörer som vill utveckla ett geografiskt avgränsat område som berör tekniska nämndens ansvarsområde, tillsammans med Malmö stad. Det handlar om fastighetsägare, föreningar, företag eller boendegrupper som vill samverka med Malmö stad i syfte att utveckla exempelvis en gata, ett torg eller ett kvarter. Arbetet med BID (Boende, integration och dialog) kan särskilt nämnas här. Tekniska nämndens och dess förvaltnings långa erfarenhet av medborgardialog och lokal utveckling kan vara till stor hjälp i det kommande arbetet.

Tekniska nämnden har som markägare också flera viktiga verktyg för utveckling av stadens områden. Tekniska nämnden har förutom fokus på Malmöbornas behov, också ett tydligt utpekad fokus på näringslivets villkor. Här vill nämnden särskilt lyfta arbetet för att skapa hållbara nuvarande och framtida verksamhetsområden. Satsningar på verksamhetsområden är sysselsättningsfrämjande åtgärder som kan få stor effekt på boenden i olika områden i staden – inte minst de socialekonomiskt utsatta.

Tekniska nämnden använder markanvisningspolicyn som ett aktivt verktyg för lokal utveckling, genom att de fastighetsutvecklare som vill bygga i attraktiva lägen ibland måste åta sig att själv, eller i samarbete med andra aktörer, också bygga i mindre attraktiva lägen.

Fastighets- och gatukontoret arbetar också aktivt med att använda kvantitativa och kvalitativa data som ett verktyg för att skapa bra beslutsunderlag för nämndens planering och prioritering av verksamheten. Arbetet syftar till att ge en bild av olika geografiska områdens utmaningar, så att satsningar, exempelvis

investeringar, kan riktas där de gör bäst nytta. Ett exempel är hur användningen av rutiner för sociala villkor vid markanvisningar. Enligt gällande rutin ska villkor ställas utifrån en områdesanalys som svarar på frågorna: Vad vill vi med området/platsen där exploateringen ska ske? Vilka särskilda utmaningar finns i området? På vilka skulle exploateringen kunna skapa sociala mervärden?

Stadsbyggnadsnämnden har tillsammans med kommunstyrelsen och tekniska nämnden också tagit fram en modell som beskriver kommunalekonomiska konsekvenser av långsiktig stadsutveckling. Modellen beskriver hur staden kan synliggöra kostnader och intäkter för stadsutvecklingsprojekt. Modellen presenteras som underlagsrapport till översiktsplanen.

MKB Fastighet

MKB har tagit fram strategier och mål till 2030 inom sex olika områden, där social hållbarhet är ett. Målet är att inga MKB-områden ska definieras som utsatta eller riskområden, utan samtliga bostadsområden ska spegla ett snitt för hela Malmö. Därför arbetar MKB områdesspecifikt i syfte att utveckla och stärka respektive bostadsområde utifrån de förutsättningar och utmaningar som råder genom så kallade lokala områdesstrategier. Strategierna är specifikt framtagna för varje enskilt bostadsområde i MKB och står på två ben; nära förvaltning och målmedvetet stadsbygge. Strategierna är därmed vägledande för förvaltningens arbete men siktar också in sig på frågor som rör upprustning, nyproduktion och miljömässig hållbarhet. En viktig del av strategierna är att konkretisera arbetet inom bolagets fokusområden skola, sysselsättning och trygghet. Varje strategi har kompletterats med handlingsplaner för att konkretisera vad och när som behöver göras för att utveckla områdena.

För att lyckas stärka bolagets bostadsområden är samverkan en förutsättning. Det gäller samverkan med såväl Malmö stad och myndigheter som lokala aktörer och kollegor i branschen. MKB medverkar i en rad långsiktiga samarbeten. De BID-samarbeten som finns i Södra Sofielund (Seved) och Möllevången är framgångsrika och har lett till en positiv förändring i områdena. Nyckeln är att områdena är geografiskt avgränsade samt att de inblandade aktörerna är de som har rådighet och möjlighet att påverka. Även CTC och Örat mot marken är exempel på samverkan som bidrar till utveckling. Utöver detta finns lokal samverkan i flera områden med aktörer inom civilsamhället. MKB har också enskilda samarbeten med andra fastighetsägare kopplat till olika bostadsområden.

MKB ser ett behov av att stadskontoret tydligare klargör hur förslaget kring ett områdeslyft kommer förhålla sig till redan pågående initiativ och samarbeten.

Parkering Malmö

Parkering Malmö arbetar just nu mycket med att utveckla sitt uppdrag att bygga parkering till att även innefatta att bygga förutsättningar för mobilitet. Vid nyproduktion vill vi också utnyttja möjligheten att fylla mobilitetshusen med fler funktioner som kan bidra till det specifika områdets behov. Traditionella parkeringshus tar upp mycket plats och fyller endast en funktion, dessutom har de haft en tendens att vara ganska fula. För att leva upp till stadens mål om en tät och grön stad vill Parkering Malmö inte bygga hus med bara funktionen att förvara bilar. Det finns en spännande flexibilitet i att utformat ett mobilitetshus både vad gäller materialval och funktioner. Utmaningen är affärsmodellerna. Det finns god ekonomi i att hyra ut parkeringsplatser. Samverkan enligt rapportens förslag är helt avgörande för att skapa hållbar ekonomi i andra funktioner än bilparkering i mobilitetshusen.

En pågående process som passar mycket väl in i den i rapporten beskrivna processen är förtätningen i Holma. Parkering Malmö har fått markanvisningar för två fastigheter i området. Den ena fastigheten ligger över citytunneln vilket innebär att planerat mobilitetshus inte kan vara så stort på grund av tyngden. Parkering Malmö har genom dialog med fastighetsutvecklare i området, berörda förvaltningar (fritidsförvaltningen, kulturförvaltningen, grundskoleförvaltningen) och MKB, som har god kännedom området, undersökt vilka andra behov som finns i området. Samtliga aktörer är rörande överens om att en sporthall gynna området på många sätt. Men Parkering Malmö har inte som uppdrag att driva Sporthall så en samverkan behövs kring ägandeskap och förvaltning. Parkering Malmö utreder nu hur detta kan lösas. Men det finns i dagsläget ingen befintlig process vi kan använda oss av för att möjliggöra detta områdeslyft utan vi bygger bron medan vi går på den.

Parkeringsövervakning i Malmö

Parkeringsövervakning i Malmö är ett bolag som i huvudsak utför parkeringsövervakning inom hela Malmö. Vi arbetar på stadens alla gator och torg men också med vissa konkreta områden utifrån en uppkommen konkret problembild, typ Västra Hamnen. Vi har genom 4 års arbete i Västra Hamnen gått från krismöten och mängder med klagomål till nöjda boende och nästan inga klagomål. Vår erfarenhet är att arbetet måste ske med kontinuitet och ett gott samarbete med alla berörda. I vissa fall kan man som representant för staden göra mycket större nytta än vad ens huvuduppdrag omfattar. Detta bara

genom att vara insatt i stadens verksamheter och en hög nivå av service samt genom dagliga möten med de boende. Genom att vara mottagare till alla inkomna klagomål rörande oordning/trafik har vi tillsammans med samarbetsparterna kunnat arbeta konkret mot den upplevda problembilden samt den problembild vi själva fått till oss vid vår höga närvaro. Ett gott samarbete med alla nödvändiga samarbetsparter på ett begränsat område och med en god lokalbild kan arbetet effektiviseras och det går att uppnå sina mål snabbare.

En uppdelning i 14 områden med en lokal och en central ”örat mot marken” grupp är en förutsättning för gott arbete samtidigt som möjligheten att ställa om verksamheten snabbt måste finnas. Lokalt förankrade medarbetare på plats med kunskap om vad respektive nämnd eller bolag kan bidra med är också en framgångsfaktor. Vi kommer att uppfattas som en hel gemensam stad som arbetar i samma riktning i stället för att var och en drar åt olika håll. De lokala behoven ska vara drivkraften för insatsen i området.

En annan sak som vi arbetat med är att även lokalt vara tillgänglig med hjälp av ett mobilt kontor, särskilt telefonnummer, möten med de boende ute i området. Detta är saker som skapar en lokal hållbar utveckling och som även får de boende att aktivera sig. Polisen har idag volontärer vilket även kommunen borde fundera på. Kanske är det helt enkelt så att man är lite rädd att synas tillsammans med poliser men att man i stället hade velat ställa upp för sin stad centralt eller lokalt (typ av grannsamverkan eller lokalområdes samverkan, dag/nattvandring)?

Staden har, efter samtal med polisen, pekat ut Möllevången som ett otryggt och brottsbelastat område. Här kan man följa brottsstatistiken sedan många år tillbaka och konstatera att det varit så i väldigt många år. Alla har känt till detta fenomen men ingen har direkt velat satsa och skapa en lokal hållbar utveckling. När området tillhörde S. Innerstaden fanns diskussioner om satsningar sommartid men detta föll av olika skäl. Stadskontoret håller just nu på att utreda huruvida vi eller Tekniska nämnden ska ha det operativa ansvaret för den satsning man har gjort när det gäller ”kommunala” ordningsvakter sedan ca 3 år tillbaka. För att en lokal utveckling och satsning med kraftsamlade resurser ska fungera kan man inte arbeta med dessa frågor månd-fred 08.00-16.30. Här krävs en helt annan närvaro och inte minst sena kvällar och helger. Dock ska det så klart även utföras insatser dagtid men kvällar o helger glöms ofta bort inom olika verksamheter. Även här har man gjort en utvärdering nyligen där man ansåg att de samlade insatserna under ca 2 års tid har gjort att Möllan har blivit en tryggare plats.

För att återvända till Västra Hamnen så bedrevs verksamhet där alla dagar i veckan och fram till kl 21.00 eller 22.00. Tiden får anpassas efter den lokala problembilden men kan inte vara styrd av dagens arbetstider (bara dagtid). I dag samverkar vi med ordningsvakterna och polisen. Inte så att vi alltid är tillsammans men de nödvändiga kanalerna finns och i händelse av att vi behöver arbeta tillsammans eller delge varandra aktuell problembild sker detta veckans alla dagar. Skulle ansvaret för det kommunala ordningsvakterna hamna på oss ser vi stora fördelar och har då möjlighet att tillsammans utveckla den lokala närvaron med den aktuella problembild som finns på Möllan med personal i tjänst fram till minst 02.00. Dessutom har bolaget ansvarig chef i beredskap så länge personalen är i tjänst.

Vi ser också att i framtiden (ny lagstiftning) kunna förflytta vissa resurser mellan olika områden vid akuta situationer. Annars är det just kontinuiteten i ett och samma område som ger resultat. I dag sker satsningen på Möllan men vi anser oss ha kunskap och erfarenhet att även kunna medverka inom andra delområden om så skulle behövas. Vi ser också ett behov av andra kompetenser i samverkan med ordningsvakterna och polis. Stora delar av denna kompetens finns inte tillgänglig kvällstid.

Exempel på relaterade processer och ärenden

Alla pågående processer, såväl interna som externa, som remissinstanserna nämner är viktiga att ta med i det fortsatta strategiska och operativa arbetet framöver.

Arbetet med metoden för universell brottsprevention (STK-2024-351) är ett arbete som flera remissinstanser särskilt påtalat vikten av koordinering till aktuellt ärende om lokal utveckling men även till kraftsamlande insatser.

Det pågår ett utvecklingsarbete mellan Malmö stad och Fryshuset Malmö (STK-2023-1275). Uppdraget består av att samverka mellan Fryshuset och berörda förvaltningar ska koordineras. Hur detta samarbete utvecklas kan ha betydelse hur fördjupad samverkan med civilsamhället kan se ut i en lokal kontext.

I ärendet Genomlysning av Malmöandan (STK-2023- 1317) lyfts behovet av ett strategiskt samarbete med civilsamhället fram. I ärendet nämns det att strukturen för detta ska tas fram i arbetet kring lokal utveckling.

Forum för demokrati och mänskliga rättigheter (STK-2019-1340) är ett dialogarbete mellan politiker, aktörer och medborgare i Malmö. Syftet är bland annat att öka valdeltagandet, tryggheten och tillgängligheten. Det som framkommer i dialogen kan ge förslag till nya initiativ som kan bidra till lokal utveckling.

I Malmö stads budget för 2024 ges kommunstyrelsen, tillsammans med arbetsmarknads- och socialnämnden, miljönämnden, grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, i uppdrag att stärka och vidareutveckla Malmö stads drogförebyggande arbete med ett särskilt fokus på samordnade insatser riktade mot barn och unga (STK-2024-185). Detta arbete kan ha beröringspunkter både till lokal utveckling och till kraftsamlande insatser.

Arbetet kring att ta fram en lägesbild vartannat år som belyser brottsligheten inom Malmös geografiska område, skulle kunna synkas med arbetet kring lokal utveckling och kraftsamlande insatser framöver (STK-2024-332).

Kommunstyrelsen har gett stadskontoret i uppdrag att, i samråd med tekniska nämnden och Parkeringsövervakning i Malmö AB, ta fram förslag till modell för finansiering och ledning av det operativa arbetet med kommunala ordningsvakter (STK-2023-1554). Arbetssättet kring samverkansarenan och

modellen för de kommunala ordningsvakterna kan ha betydelse för arbetet med lokal utveckling i vissa av de geografiska statistikområdena.

Tillväxtkommissionens slutrapport ska inom kort behandlas av kommunstyrelsen (STK-2023-602). Flera beslut om åtgärdsförslag, särskilt under kapitlet som rör kommunal verksamhet och organisation, behöver beaktas i arbetet med lokal utveckling och kraftsamlande insatser.